

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 4

@QMI_Instituti

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
4-son
sentabr, 2025

September 2025
Volume 3
Number 4

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидоров Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибадуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исмолиддинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незаймакин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi,iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

September 2025

Volume 3

Number 4

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ojs.qmii.uz

Qishloq xo'jaligi mehnat bozori tarkibi va bozordagi resurslardan samarali foydalanish (Qashqadaryo viloyati misolida)

Amonov Navro'zxon Saloxiddin o'g'li

Состав сельскохозяйственного рынка труда и эффективное использование ресурсов на рынке (на примере Кашкадарьинской области)

Амонов Наврузхон Салохиддинович

Structure of the agricultural labor market and effective use of resources in the market (case of Kashkadarya region)

Navro'zkhon Salokhiddinovich Amonov

Received: August 12, 2025 Revised: August 15, 2025 ■ Accepted: August 18, 2025 ■ Published Online: September 1, 2025

- **Annotatsiya:** Ushbu maqola Qashqadaryo viloyati misolida qishloq xo'jaligi mehnat bozori tarkibi va ushbu bozordagi resurslardan samarali foydalanish muammolarini keng tahlil qiladi. Mamlakatimizda agrar islohotlar shiddat bilan kechayotgan bir paytda, mehnat bozori samaradorligi va resurslardan to'liq foydalanish masalasi ayniqsa dolzarb bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, agrar hududlarda bandlik darajasi, iqtisodiy faollik va rasmiy ish o'rinlarining yetishmasligi, mavjud resurslar va imkoniyatlarning to'liq ishga solinmasligi dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Tadqiqotda statistik ma'lumotlar, Prezident farmonlari va qarorlari, mahalliy va xorijiy olimlar fikrlari asosida holat chuqur o'rganilgan. Statistik tahlil, grafik ko'rinishdagi tasvirlar hamda tumanlar kesimidagi amaliy muammolar yoritilib, ularni bartaraf etish yo'llari taklif etilgan. Shuningdek, xorijiy tajribalar bilan mahalliy sharoitlar qiyosiy tahlil qilingan.

- **Kalit so'zlar:** mintaqaviy mehnat bozori, mehnat resurslari, ishchi kuchi harakatchanligi, bandlik, migratsiya, mintaqaviy iqtisodiyot, demografik omillar, qishloq xo'jaligini rivojlantirish, innovatsion texnologiyalar, mehnat bozori tamoyillari.
- **Аннотация:** В данной статье на примере Кашкадарьинской области подробно анализируется структура сельскохозяйственного рынка труда и проблемы эффективного использования ресурсов на этом рынке. В условиях стремительного проведения аграрных реформ в нашей стране особенно актуальными становятся вопросы эффективности рынка труда и полного использования ресурсов. В частности, в аграрных регионах среди наиболее острых проблем выделяются уровень занятости, экономическая активность и нехватка официальных рабочих мест, а также неполное использование имеющихся ресурсов и возможностей. В исследовании глубоко изучено положение на основе статистических данных, указов и постановлений Президента, мнений отечественных и зарубежных ученых. Представлены статистический анализ, графические иллюстрации, а также практические проблемы в разрезе районов, предложены пути их решения. Кроме того, проведён сравнительный анализ зарубежного опыта и местных условий.
- **Ключевые слова:** региональный рынок труда, трудовые ресурсы, мобильность рабочей силы, занятость, миграция, региональная экономика, демографические факторы, развитие сельского хозяйства, инновационные технологии, принципы рынка труда.
- **Abstract:** This article provides an extensive analysis of the structure of the agricultural labor market and the problems of efficient use of resources in this market, using the example of the Kashkadarya region. In the context of rapidly implemented agrarian reforms in our country, the issues of labor market efficiency and the full utilization of resources have become especially urgent. In particular, in agrarian regions, some of the most pressing issues include the level of employment, economic activity, the shortage of official jobs, as well as the incomplete use of available resources and opportunities. The study thoroughly examines the situation based on statistical data, Presidential decrees and resolutions, as well as the opinions of domestic and foreign scholars. Statistical analysis, graphical illustrations, and practical problems at the district level are presented, along with proposed solutions. In addition, a comparative analysis of foreign experience and local conditions has been carried out.
- **Keywords:** regional labor market, labor resources, labor force mobility, employment, migration, regional economy, demographic factors, agricultural development, innovative technologies, labor market principles.

KIRISH

Qishloq xo'jaligi har qanday iqtisodiyotni barqarorlashtirishda, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda va aholining bandligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston sharoitida bu soha strategik ahamiyatga ega bo'lib, ayniqsa qishloq joylarda yashovchi aholining salmoqli qismi agrar sohada mehnat qiladi. Respublikamizda so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar – klasterlash, kooperatsiya, yer bozorini bosqichma-bosqich liberallashtirish, yerga egalik huquqlarining mustahkamlanishi – mehnat bozorida sezilarli o'zgarishlarga olib kelmoqda.

Qashqadaryo viloyati mehnat resurslari salohiyati bo'yicha O'zbekistonda yetakchi hududlardan biridir. Viloyatda 2024-yil holatiga ko'ra 3 milliondan ortiq aholi yashaydi, ulardan 1,8 milliondan ortig'i mehnatga layoqatlidir. Ularning yarmidan ko'pi qishloq xo'jaligi tarmoqlarida band. Ammo sohada rasmiy bandlik darajasi past bo'lib, norasmiy sektor ustunlik qilmoqda. Bu esa ishsizlik darajasini sun'iy ravishda pasaytirib ko'rsatmoqda, real vaziyat bilan sezilarli farqlarni yuzaga keltirmoqda, bu ayni paytda aholi uchun

ijtimoiy kafolatlarni cheklaydi. So'nggi yillarda qabul qilingan Prezident qarorlari va strategik hujjatlar (jumladan, PF-6096, PQ-4479) bandlikni oshirish, fermer xo'jaliklari faoliyatini erkinlashtirish, yerga egalik huquqlarini kafolatlash, investitsiyalarni jalb etish va agrotexnologiyalarni joriy qilish orqali resurslardan to'liq va samarali foydalanish imkonini yaratmoqda. Bu kabi farmonlar qishloq xo'jaligi sohasi moddiy texnik bazasini qo'llab quvvatlash, agrar sektorda foydalanilayotgan texnik vositalarini yangilash, irrigatsiya (yerlarni sug'orish) infratuzilmasini yaxshilash, yerlarning meliorativ holati, fermer va dehqon xo'jaliklarining innovatsion texnologiyalarga kirish imkoniyatlarining kengayishi kabi omillar mehnat samaradorligiga ijobiy ta'sirini o'tkazmoqda. Shuningdek, xalqaro tajribalar – Turkiya, Hindiston va Braziliya kabi davlatlarda agrar mehnat bozorini rasmiylashtirish, yer resurslarini qayta taqsimlash, agroklastarlar orqali ishlab chiqarishni optimallashtirish bo'yicha bosib o'tilgan yo'llar – O'zbekiston uchun o'ziga xos model bo'lishi mumkin.

Shu bois, ushbu maqolada aynan Qashqadaryo viloyati misolida qishloq xo'jaligi mehnat bozori tarkibi, resurslardan foydalanish darajasi va mehnat samaradorligini oshirish

imkoniyatlari chuqur tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Qishloq xo'jaligi mehnat bozori va resurslardan foydalanish masalasi bo'yicha ko'plab mahalliy va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan ilmiy izlanishlar olib borilgan. Jumladan, T. Teshaboyevning "Qishloq xo'jaligini modernizatsiyalash: muammo va yechimlar" nomli asarida agrar sohaning texnologik yangilanishi, bu jarayonning mehnat samaradorligiga ta'siri keng yoritilgan. Muallif modernizatsiya agrar mehnat resurslarining sifat jihatdan o'zgarishiga sabab bo'lishi mumkinligini ta'kidlaydi. M. Raximovning ilmiy maqolalarida esa agrar mehnat bozorining tarkibiy xususiyatlari, norasmiy bandlik, mavsumiy mehnat, migratsion omillar va ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri chuqur tahlil qilinadi. U ayniqsa Qashqadaryo viloyati kabi mehnat resurslariga boy hududlarda resurslardan yetarlicha foydalanilmasligi sabablarini ijtimoiy-iqtisodiy nuqtai nazardan asoslab beradi.

S. Jo'rayev va Sh. Mirzayev esa qishloq joylarda bandlik darajasini oshirish, mehnat taqsimotini maqbullashtirish, resurslarni samarali jalb etish borasidagi iqtisodiy mexanizmlarni taklif etadi. Ularning tadqiqotlarida kichik fermer xo'jaliklarining rivojlanish modeli alohida o'rganilgan.

Xalqaro miqyosdagi olimlar ham mazkur masalaga oid dolzarb yondashuvlarni ishlab chiqqan. J. Mellor o'zining "Agricultural Development and Economic Transformation" asarida agrar sektorda mehnat unumdorligini oshirish orqali iqtisodiy o'sishga erishish mumkinligini asoslab beradi. U mehnat resurslarining to'g'ri taqsimoti iqtisodiy transformatsiyaning ajralmas qismi ekanligini ta'kidlaydi.

M. Liptonning "Why Poor People Stay Poor" asari esa urbanizatsiyaga yo'naltirilgan siyosatning qishloq mehnat resurslari va resurslardan foydalanishga qanday salbiy ta'sir qilishi mumkinligini ochib beradi. Klaus Deininger esa "Land Policies for Growth and Poverty Reduction" ishida yerga egalik huquqlari va agrar islohotlar mehnat samaradorligiga qanday ta'sir qilishini empirik tahlillar asosida bayon etadi.

FAO (Jahon oziq ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti), IFAD (Qishloq xo'jaligini rivojlantirish xalqaro fondi), Jahon banki va OECD (Iqtisodiy rivojlanish va hakorlik tashkiloti) kabi xalqaro tashkilotlarning so'nggi hisobotlarida O'zbekiston va Markaziy Osiyo davlatlarida qishloq xo'jaligida bandlik darajasi, rasmiylashtirish, agrotexnologiyalarni joriy etish, hamda yoshlar va ayollarni jalb etish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Turkiya, Hindiston va Braziliya tajribalari qishloq xo'jaligi mehnat bozorini rasmiylashtirish, davlat-xususiy sheriklik asosida infratuzilmani rivojlantirish, kichik kooperativlar orqali bandlikni kengaytirish yo'nalishlarida O'zbekiston uchun yaqqol

namuna bo'la oladi.

Shu asosda aytish mumkinki, qishloq xo'jaligi mehnat bozorining tarkibi va resurslardan samarali foydalanish masalasi ko'p qirrali bo'lib, iqtisodiy, ijtimoiy, huquqiy va texnologik yondashuvlarni birlashtirgan holda o'rganilishi lozim.

Shuning uchun maqolada ushbu jihatlar uyg'unligida masalani yoritishga intilinadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kompleks yondashuv asosida bir nechta metodologik vositalar qo'llanildi. Ular orqali qishloq xo'jaligi mehnat bozori va resurslardan foydalanish darajasi chuqur tahlil qilindi. Tadqiqot quyidagi metodlarga asoslangan:

1. Statistika tahlil usuli: O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi, Mehnat vazirligi, Qashqadaryo viloyati hokimligi va boshqa ochiq manbalar ma'lumotlariga tayangan holda bandlik darajasi, rasmiy va norasmiy bandlik nisbati, mehnat unumdorligi, sektorlar kesimidagi taqsimotlar tahlil qilindi.
 2. Solishtirma tahlil: Qashqadaryo viloyati ko'rsatkichlari boshqa agrar viloyatlar — Samarqand, Buxoro va Andijon bilan qiyoslab tahlil qilindi. Bu yondashuv orqali viloyatdagi alohida ijobiy yoki salbiy xususiyatlar ajratib ko'rsatildi.
 3. Empirik kuzatuv va suhbatlar: Joylardagi fermer xo'jaliklari, agrofirma rahbarlari va mahalliy mehnat bozoridagi ishtirokchilar bilan o'tkazilgan suhbatlar, intervyular asosida mavjud muammolar va imkoniyatlar aniqlandi.
 4. Grafik va vizual tahlil: Yig'ilgan statistik ma'lumotlar asosida chizmalar, diagrammalar, grafiklar tuzildi. Bu usul orqali o'zgarishlar dinamikasi ko'rgazmali ifodalandi.
 5. Huquqiy-normativ tahlil: Qabul qilingan qonunlar, Prezident farmon va qarorlari, hukumat dasturlari asosida mehnat bozori va resurslar boshqaruvining huquqiy asoslari o'rganildi. Jumladan, PF-6096-son Farmon, PQ-4479-son Qaror, Mehnat kodeksi tahlil qilindi.
 6. Xalqaro tajriba tahlili: Turkiya, Hindiston, Braziliya va boshqa davlatlardagi agrar sektor islohotlari solishtirildi. Jahon banki, FAO, IFAD hisobotlari asosida qiyosiy yondashuv shakllantirildi.
- Ushbu metodlar orqali tadqiqotning ilmiy asoslanganligi, ishonchiligi va amaliy foydasi oshirildi. Keyingi bo'limda bu metodlar orqali olingan asosiy tahliliy natijalar bayon qilinadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi va Qashqadaryo viloyati kesimida qishloq xo'jaligida bandlik dinamikasi tahlili natijalariga ko'ra, 2019–2023 yillarda quyidagi tendensiyalar kuzatilgan:

1-jadval

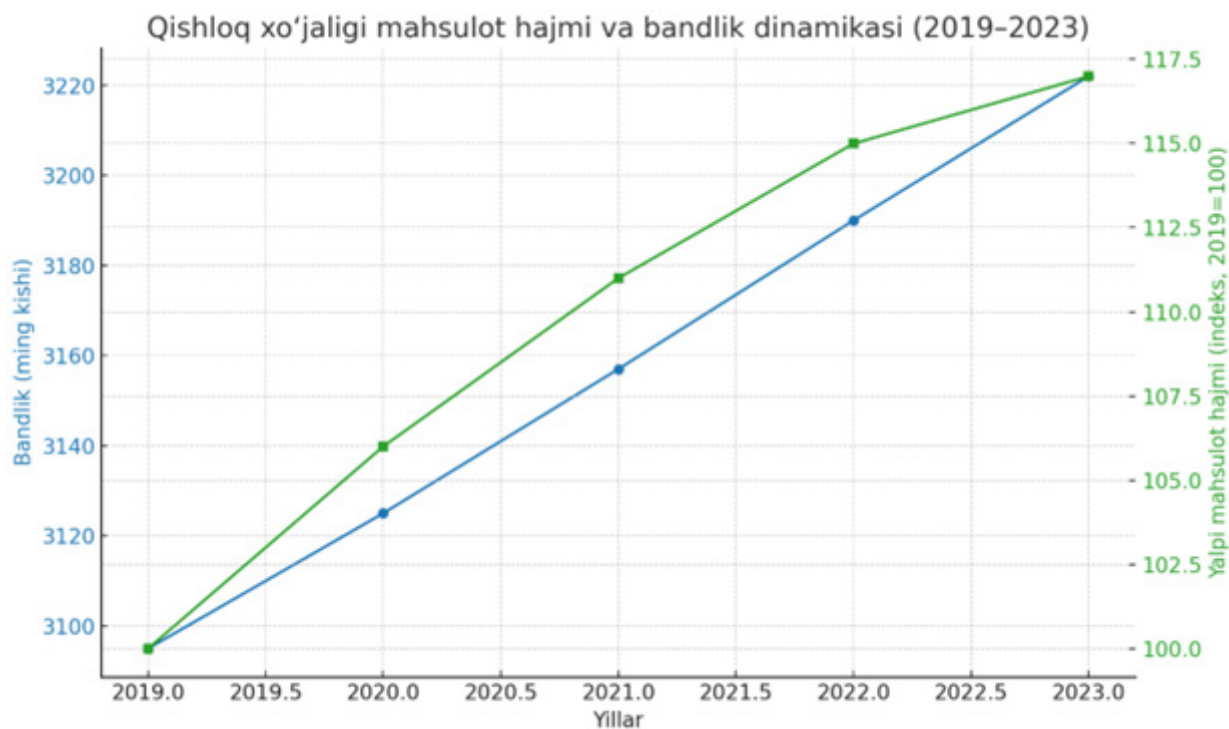
O'zbekiston va Qashqadaryo viloyatida qishloq xo'jaligida bandlik ko'rsatkichlari (ming kishi)

Yil	O'zbekiston	Qashqadaryo
2019	3 095	538
2020	3 125	544
2021	3 157	556
2022	3 190	561
2023	3 222	567

Manba: O'zbekiston Respublikasi DSQ va Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari

Ushbu jadvaldan ko'rinib turibdiki, bandlik soni yildan-yilga biroz oshgan bo'lsa-da, mehnat samaradorligi o'sish sur'atida

emas. Masalan, umumiy yalpi qishloq xo'jaligi mahsuloti ishlab chiqarish hajmi 2023-yilda 2019-yilga nisbatan 17 foizga oshgan, biroq bu ko'rsatkich mehnat unumdorligining nisbatan past o'sish sur'atini anglatadi.

1-rasm. Qishloq xo'jaligi mahsulotining ishlab chiqarish hajmi va bandlik dinamikasi (O'zbekiston bo'yicha)

ikki o'q bo'yicha — mahsulot hajmi (mlrd so'm) va bandlik (ming kishi), yillar kesimida] Qashqadaryo viloyatida bandlik

tumanlar bo'yicha notekis taqsimlangan:

2-jadval

Qashqadaryo tumanlari bo'yicha agrar sektordagi bandlik (2023-yil)

Tuman	Bandlar soni (ming)	Norasmiy bandlik ulushi (%)
Qarshi	61,2	52
Kasbi	48,5	57
Nishon	43	60
Dehqonobod	29,4	63
Kitob	35,1	55

Manba: Qashqadaryo viloyat statistika boshqarmasi, 2024

Ushbu ma'lumotlar viloyatdagi qishloq xo'jaligi mehnat bozorida norasmiy bandlik ustunligini ko'rsatmoqda. Bu esa nafaqat rasmiy hisob-kitoblarni bir qadar murakkablashtiradi, balki aholini ijtimoiy himoya qilishda ham muammolar tug'diradi.

Shuningdek, joylarda mavjud suv ta'minoti muammolari, mehnat migratsiyasi oqibatida yosh ishchi kuchining boshqa tarmoqlarga oqib ketishi – bu resurslardan to'liq foydalana olmaslikning asosiy sabablaridan biridir.

Yana bir muhim holat: ayollar va yoshlar bandligi. Respublikada umumiy qishloq xo'jaligida bandlar tarkibida ayollarning ulushi 2023-yilga kelib 37 foizga yetgan bo'lsa, Qashqadaryoda bu ko'rsatkich 28 foizdan oshmayapti. Bu esa hududiy gender tafovutlar borligini tasdiqlaydi.

Tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, mehnat bozori tarkibida: 1) rasmiylashtirish darajasi kechga surilib kelmoqda; 2) mehnat unumdorligi unchalik yuqori emas 3) gender va yosh kesimida tengsizliklar mavjud; 4) texnik ta'minot va infratuzilma masalalarida ma'lum hal etilmagan jihatlar mavjud.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahlillar asosida quyidagi asosiy xulosalar chiqarildi:

1. Qashqadaryo viloyatida qishloq xo'jaligi mehnat bozorining asosiy qismi norasmiy sektor hisoblanadi. Bu esa nafaqat iqtisodiy statistikaning noaniq qiladi, balki ijtimoiy himoya tizimini ham murakkablashtiradi.
2. Agrar sektor mehnat resurslarining katta qismini

o'zlashtirgan bo'lsa-da, ularning samaradorligi past bo'lib qolmoqda. Asosiy sabablar: texnik ta'minotning eskiligi, infratuzilmaning zaifligi va bilim darajasining pastligi.

3. Gender tengligi va yoshlarning bandligini ta'minlashda jiddiy tafovutlar mavjud. Bu esa inson kapitalidan to'liq foydalanmaslik holatlarini keltirib chiqarmoqda.

4. Resurslardan foydalanishda tumanlar o'rtasida katta nomutanosibliklar mavjud. Ayrim hududlarda imkoniyatlar yetarli bo'lsa-da, ularning amalda ishga solinishi sust.

Shunga ko'ra, quyidagi takliflar ilgari suriladi:

5. Norasmiy bandlikni rasmiylashtirish mexanizmlarini kuchaytirish: Fermer va dehqon xo'jaliklari bilan rasmiy mehnat shartnomalari tuzish, soliq yengilliklari orqali rag'batlantirish, mobil ishga joylashish markazlarini yaratish.
6. Agrotexnologik yangilanishni moliyaviy qo'llab-quvvatlash: Fermerlarga subsidiyalar, imtiyozli kreditlar, agrotexnika ijarasi xizmatlarini yo'lga qo'yish orqali texnik quvvatni oshirish.
7. Gender tengligi va yoshlar bandligini kuchaytirish: Ayollar va yoshlar uchun maxsus agrostartaplar dasturlarini yaratish, ularga grantlar, o'quv kurslari va ustachilik asosidagi ko'nikmalar berish tizimini rivojlantirish.
8. Agrosanoat klasterlarini kengaytirish: Tumanlarda resurslar va ishlab chiqarish quvvatlarini birlashtirgan agrosanoat klasterlarini tashkil qilish orqali samaradorlikni oshirish.
9. Tumanlar kesimida infratuzilma investitsiyalarini oshirish: Suv, elektr, transport va internet infratuzilmasini yaxshilash orqali mehnat sharoitini soddalashtirish.
10. Xalqaro tajribalarni moslashtirish: Turkiya, Hindiston,

Braziliya kabi mamlakatlardagi samarali mehnat bozori islohotlarini o'rganib, mahalliy sharoitga moslashtirilgan dasturlar ishlab chiqish.

Mazkur takliflar amalga oshirilganda, nafaqat Qashqadaryo viloyatida, balki boshqa agrar hududlarda ham mehnat bozori samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkoniyati yaratiladi.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. Amonov Navro`zxon Saloxiddin o`g`li Qarshi davlat texnika universiteti mintaqaviy iqtisodiyot yo`nalishi doktoranti
// Амонов Наврузхон Салохиддинович Докторант направления «Региональная экономика»

Каршинский государственный технический университет// Navro`zkhon Salokhiddinovich Amonov
PhD Candidate in Regional Economics

Karshi State Technical University

► navruzamonov085@gmail.com

■ <https://orcid.org/0009-0001-4490-1463>

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- [1]. Teshaboyev, T. (2020) Qishloq xo'jaligini modernizatsiyalash: muammo va yechimlar. Toshkent: Iqtisodiyot.
- [2]. Raximov, M. (2021) Agrar mehnat bozorining rivojlanish xususiyatlari. Toshkent: Fan.
- [3]. Jo'rayev, S. and Mirzayev, Sh. (2022) Fermer xo'jaliklarida bandlik darajasi va resurslardan foydalanish mexanizmlari. Qarshi: Ilm Ziya.
- [4]. Mellor, J.W. (2017) Agricultural Development and

Economic Transformation. London: Palgrave Macmillan.

- [5]. Lipton, M. (1977) Why Poor People Stay Poor: Urban Bias in World Development. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- [6]. Deininger, K. (2003) Land Policies for Growth and Poverty Reduction. Washington, DC: World Bank and Oxford University Press.
- [7]. FAO (2017) The Future of Food and Agriculture – Trends and Challenges. Rome: FAO.
- [8]. World Bank (2021) Agricultural Employment and Productivity Report – Uzbekistan. Washington, DC: World Bank.
- [9]. IFAD (2022) Rural Development and Employment in Central Asia. Rome: International Fund for Agricultural Development.
- [10]. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti (2019a) PF-6096-son Farmon, 29 October 2019. Tashkent: Prezident.
- [11]. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti (2019b) PQ-4479-son Qaror, 7 October 2019. Tashkent: Prezident.
- [12]. O'zbekiston Respublikasi (2023) Mehnat kodeksi (yangi tahrir). Tashkent: O'zbekiston Respublikasi.
- [13]. Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi (2019–2024) Rasmiy ma'lumotlar. Qarshi: Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi.
- [14]. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi (2019–2024) Rasmiy hisobotlar. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi.
- [15]. OECD (2021) Agricultural Policies in Emerging Economies. Paris: OECD Publishing.